

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér Felévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A városok kongresszusának csődje.

A vidék érdekei iránt csekély érzékkel bíró és annak ügyeivel, eseményeivel egyáltalán véve felületesen, tájékozatlanul foglalkozó fővárosi sajtó a már megszokott minta szerint zengett dicshimnuszokat a városok győri kongresszusáról, két napon át hosszu lélegzetű tudósításokat hozott, — itt-ott egy-egy vezércikk is szólt a kongresszusról hangzatos frázisokban gazdagon, — de ezzel aztán le is volt tárgyalva a városok kongresszusának ügye alaposan.

A közvéleményt nem igen fogják foglalkoztatni a Győrről hozott érdembeli határozatok és pedig abból a egyszerű okból nem, mert ezek mind rég elnyűtt panaszok régtől kitalált orvosszereit tartalmazzák, amely szerek legnagyobb részét a szegény vidéki városoknak beadni nem lehet.

Pusztában elhangzó szó volt a kongresszuson elmondott csillogó beszédek legnagyobb része és eredményes munkájában legalább is kételkedünk.

Az első nagy hibát már akkor követték el a városok tanácskozásának rendezői, mikor arra a rendezett tanácsú városokat, vagy azok közül legalább a nagyobbakat nem hívták meg.

A városi élet rendezése: ez volt a kongresszus feladata; a vidéki központok erkölcsi és gazdasági erősbülése: ez volt a magasabb nézőpont mely a résztvevők előtt lebegett. Jogosan kérdezzük: vajjon csak a törvényhatósági jogú városok a vidéki központok? Koránt sem! A rendezett tanácsú városoknak — melyek természetesen jóval nagyobb számmal vannak, mint a törvényhatósági joguak — körülbelül negyven százaléka van legalább is olyan fontos művelődési és gazdasági központ, lüktet beaniük annyi városi élet, mint számos törvényhatósági jogú városban. Azoknak épp olyan szükségük van belső szervezetük javítására és kiszélesítésére, mint emezeknek. Miért nem juttattak hát nekik részt a tanácskozás munkájában? — Az, hogy az egyik rendezett tanácsú, a másik meg törvényhatósági joggal bír, csak formai ok, külsőség mely fölött a való élet napirendre tér át.

A kongresszuson hozott határozatok túlnyomó része olyan, hogy azok közvetlenül épp úgy érdeklik a ren-

dezett tanácsú városokat mint a törvényhatóságukat és ha ezek a határozatok esetleg törvénynyé válnának, a dolog természeténél fogva e törvényeket a rendezett tanácsú városokra is ki kellene terjeszteni. Mindössze négy-öt olyan város van az országban, melyek alapjukban kibővített olyan autonómiára tarthatnak igényt, amely a fővárosét megközelíti. A többi egy gyökeresen új városi törvény bizony kell, hogy mind egy kalap alá vegye.

Miért mellőzték hát Győrről a rendezett tanácsú városokat? Mennyivel meggyőzőbbek, mennyivel súlyosabbak és döntők lehetnek volna a kongresszus határozatai, ha azokat a városok összesége hozza meg. És talán mennyivel alaposabbak is, miután a rendezett tanácsú városokat, az ő jelenlegi nyomott helyzetükben nem bántja a nagyralátás.

A kongresszus tanácskozásain és határozatain két vezérelv húzódik — vörös fonálként — végig. Az egyik: minél tágabb körű önkormányzat. A másik: lehetőleg minden teherből megszabadulni és lehetőleg minden terhet az államra áthárítani.

Az állami közigazgatás jegyében élünk. A törvényhatóságok hivatalnokai úgy várják ennek eljövését, mint elhagyott gyermekek a gondos apát. A vidék lakossága ettől várja számtalan közigazgatási baj orvoslását és várjuk ezt mindannyian, rang és foglalkozásra való különbség nélkül, egyre fokozódó türelmetlenséggel.

És ime, a várakozás türelmetlen csendjébe belesikolt egy éketlen hang. Győrről, illetékes tényezők megálljt kiáltanak a várva-várt jogvény felé. Olyan hatalmas önkormányzatot követel az a hang, melyet az állami közigazgatással összhangba hozni nem lehet, még pedig azért nem, mert a vidéken igazán nagyváros nincs, csak nagy és nagyobb közösségek vannak. Németországban, Angliában, Olaszországban a történelmi, művelődési, földrajzi és gazdasági fejlődés olyan vidéki központokat teremtetett, melyek lételének alapfeltétele az a széles körű önkormányzati jog, amellyel tényleg bírnak. De nálunk ilyen központok nincsenek. A hatalmas önkormányzat úgy illenék a mi városainkra, mint az igen bő ruha a sovány emberre. Állami közigazgatást és ilyen önkormányzatot nálunk, a mi apró viszonyaink, szerény arányaink között egymás mellett elképzelni sem lehet. Hogyan is bizhatná nálunk az állam a maga politikai és gazdasági

küldetését a városokra, ahol még gazdasági közvélemény sincs, nemhogy igazi városok volnának?

Kell igenis az önkormányzat, de nem hatalmas arányú, hanem igazságos és gyakorlatias. De a mi a győri tanácskozáson elének állított önkormányzat részleteit illeti, azok közt csak elvétve találunk néhány hasznos és célszerű javaslatot. Ilyen a községi tűzkárbiztosítás, a belső közigazgatás önállósítása és függetlensége, a városok által teljesített állami feladatok ellenében anyagi kárpótlás és az I. fokú közigazgatási bíróság szervezése.

A vagyonnekesei dolgában már nem vagyunk egy nézetben a kongresszussal. Itt igenis kell szigorúbb, magasabb, tehát állami ellenőrzés. Számtalan szomorú tapasztalat szól e meggyőződésünk mellett. Nem csupán a kisebb-nagyobb kaliberű Kriványokra célnak ezzel, hanem az elég nagyszámmal levő közgyűlési tagokra is, akik itt-ott egy vagy más szerrel a városok zsirján hiznak.

Ugy tetszik ki a kongresszus határozataiból, hogy akik azokat meghozták, Budapest főváros széles alapú önkormányzata lebegett mint ideál a szemük előtt. Ez pedig rossz ideál, sőt nem is az. Nemcsak azért, mert nincs a vidéken város, melyet Budapest épp hatalmas önkormányzatát indokoló szempontból összehasonlítani lehetne; hanem azért is, mert nincsen ez országnak olyan rongyos községe, melyben olyan slendrián, rossz volna a gazdálkodás, mint éppen a fővárosban. A fővárosi törvény csak arra látszik jónak, hogy kijátszák és mindenre, ami a főváros tulajdona és joga, rátehesse kezét az önére.

Gyárat, iskolát, templomot, szegényházat és sok mindent ami jó, szép és hasznos: az állammal akarja megcsináltatni és fentartatni a győri kongresszus. Megmosolyogni való naivság ez. Hát bőségszarv az állam, melynek arra sincs pénze, hogy olyan intézményeket létesítsen, melyekre szükség van és amelyek létesítése kötelességében állana, — hogy most fél Magyarország terheit akarják a nyakába varni?

Ilyen kívánságok hangoztatásával hogy kívánhatják a tanácskozott városok, hogy őket a törvényhozás komolyan vegye; hogy eszmét, irányt merítsen e tanácskozás tapasztalataiból? Míg egyfelől olyan önkormányzatot kérnek, mely államocskákat teremtené az államban, másfelől terheik nagy részét az állam vállára akarják átrakni. Büszkén

hangoztatják küldetésüket, erkölcsi és anyagi emelkedésüket, — de az államtól várnak mindent.

Ugy tudjuk, hogy a magyar vidéki városok erejüket túlhaladó áldozatokat hoztak közmívelődési és egyéb közcélukért — mind a maguk erejéből. A maguk erejéből lettek nagyok, szépek és korszellemmel haladók. Állami támogatás nélkül, mert az államnak nem volt, mit nekik adni. Miért szállta meg hát kiküldötteiket Győrött az a kishitűség? Miért kunyorálnak most mindent az államtól? A vidéki városok eddig a maguk erejéből éltek és fejlődtek; — így lesz ez ezután is, — mert az állam — mely mindenké, nem lehet kizárólag a városok kegyes pártfogója.

Tartunk tőle, hogy azok, akiknek az új városi törvény megalkotása lesz a hivatásuk, keveset lapoznak majd a győri kongresszus határozatai közt.

Igy csak egy maradandó sikere lesz ennek a kongresszusnak: a kereskedelem és ipar fellendítése tárgyában folyt eszmecsere. Sok okos dolgot mondtak el ott, az e tárgyban hozott határozatok is egytől egyig realistikusnak látszanak. Csak az a fő, hogy városaink komolyan vegyék ezeket a határozatokat és a közönség körében propagandát tudjanak csinálni az ipar, — első sorban pedig a helyi ipar pártolásának és fejlesztésének.

A kontár ipar ellen. A képesítettségel bíró vizsgázott építő iparosoknak nagy serege az nálunk, hogy — míg ők, mert rendszerre költészetével kell számot vetniök, az építési vállalatokat előrelátó gondolatok számításuk ki és így csak a megélhetés biztos feltételével vállalkozhatnak el munkát, addig a minden képesség nélkül való úgynevezett barkácsolók derűre-borúra vállalkoznak minden rendű építkezést a belső és külső területen egyformán, akár a minden napi kenyéért is, ha a munkán a maguk napszámberén fölül alig is keresnek valamit.

A kontár iparnak a képesített iparral való versenyében természetesen kell, hogy ez utóbbi legyen a legyőzött, a vesztes, már annál a körülménynél fogva is, mert a kontár iparos, az úgynevezett barkácsoló nem bírhat a képesített iparoséhoz fogható igény-nel életszükségleteiben sem és így munkát vállalhat, csak éppen a mindennapi kenyéért minden anyagi haszon nélkül is.

Törvény rendeli ugyan, hogy képesítéshez kötött iparágakban csakis képesített iparosok működhetnek, vagy legalább csakis ilyenek felügyelete és felelősége mellett készülhet az illető ipari munka, de a barkácsolók intézménye nálunk olyan régi, meggyökeresedett szokás és annyi embert foglalkoztat, annyi családnak ad kenyeret, hogy nem látszik észszerűnek, ezt az állapotot még az építési szabályrendelettel se felelőtlenség felforgatni és tényleg, maguk a képesítettségel bíró építőmesterek se kifogásolnák a barkácsolók munkásságát és vállalkozásukat, ha ezek megmaradnának vállalkozásukban ama keretek közt, miket nekik az építési szabályrendelet megszabott. Csakhogy a kontáriparosok, a barkácsolók nem tisztelnek sem törvényt sem szabályrendeletet és ha valakinek eszébe jutna, velük valami emeletes palotát felépíttetni, bizony egy pillanatra se

lelküimereteskednének, hanem gondolkodás nélkül vállalkoznának a munkára: hiszen majd csak lesz az, ahogy lesz.

A barkácsolók ez a vállalkozó szelleme, aránytalanul csekélyebb munkabérgényükkel párosulva, veszedelmes versenyt támaszt a képesített építő iparosoknak, akik végre is akármilyen hosszantűrók legyenek, kénytelenek voltak a kontárok ellen panasszal fellépni a városi tanácsnál, mint első fokú iparhatóságnál és a tanács — megismerve a panasz jogos és alapos voltát, — nem is késik, erélyesen megvédelmezni a képesített iparosok érdekeit és a törvény és szabályrendelet rendelkezéseit a kontár barkácsolók túlkapásai ellen.

A tanács a f. hó 8 án tartott ülésében foglalkozott ezzel a kérdéssel és ezen tanácsülés idevonatkozó határozatát L a k o s Imre dr. polgármester a következő hirdetményben teszi közzé:

Szentes város közönsége — a tanács részéről — újból figyelmeztetik, hogy a vonatkozó ipartörvény és az annak végrehajtása tárgyában kibocsátott kormányrendeletek, nem különben a város építkezési szabályrendelete értelmében, az úgynevezett kontár és barkács építőknél, még ha iparbejelentési igazolvánnyal bírnak is, nincsen megengedve, hogy a város belterületén bármiféle új épületek emelhessenek és olyan javításokat és tatarozásokat végezzenek, melyekben földszint magasságát meghaladó állvány szerkesztése, felállítása vagy felfüggesztése kívánatik. Figyelmeztetik továbbá arról is, hogy az ezen tálalom ellen vétők, és pedig az építők épp úgy mint az építetők, a bírósági eljárás alá vonatni és bünteteni fognak.

Figyelmeztetik végül arra is, hogy a rendőri hatóság az ezen rendszabályozás ellenére történt építkezéseket, még a kihágási eljárás megindítása előtt is, nyomban beszünteti. Az iparbejelentési igazolvánnyal bíró kontár és barkács embereknek viszont meg van engedve, hogy a város külterületén földszint magasságát meg nem haladó új épületeket emelhessenek és olyan tatarozásokat és javításokat végezhessenek, melyekhez földszint magasságát meg nem haladó állvány felállítása vagy felfüggesztése elégséges.

Jó lesz ezek szerint, ha minden polgártársunk elolvassa és jól az emlékezetébe vési a tanácsnak e határozatát, annyival inkább, mert látni való belőle, hogy visszaélés esetén nem csak a kontár iparos és a barkácsoló, hanem az is büntetés alá, aki — meg nem engedett munkát — ily barkácsolóval végeztet.

Kiönösen pedig jó lesz, ha a rendőrség éber figyelmet fordít az építkezésekre és arra, nem-e lépik át a határt az általunk. Azokkal szemben pedig, akik átlépnek, teljes szigorral emeli érvényre a tanács igen helyes határozatát, hogy senki büntetlenül a közhatóság rendelkezéseivel ne pacskázhasson. Még ha a rendelkezésnek a legnagyobb erélyvel érvényt nem szereznek, ha azt büntetlenül megszeghet bár ki is: úgy akkor jobb lett volna ez a figyelmeztetési becsátani.

Házasság.

Hivogatólag, csabítólag int felénk, el-tikkadt vándorok felé nyájias palmasziget: — a házasság. Az élet küzdelmei és furcsaságai már megérelték bennünk a tudatot, hogy csakis ott találjuk meg életünk jutalmát, a

boldogságot, a célt. Érezzük már, hogy ez a mi hivatásunk és míg az egyik rész szomjas szívvel, vagy realis érdekek szemmel tartásával keresi életének párját, a másik rész már meg is találta, és ha a dolgok a maguk természetes rendje szerint folynának, nem volna már egyéb hátra, mint a házasság megkötése.

Es most jön a nagy d e e De nem házasodhatunk ám meg. Apró 6—800—1000 forintos hivatalnokok, tanítók, tanárok, avagy egyéb keresetet űző fiatal emberek vagyunk, akik egymagunkban még csak el tudunk lenni a fizetésünkkel, de családfenntartásra ezzel a jövedelemmel vállalkozni nem merünk. Érezzük, hogy a szegény házassággal olyan jármot veszünk a nyakunkba, melynek súlya alatt mindinkább gőryedezni fogunk s minden egyes új családtag új küzdődést, új gondot fog hozni az apai örökök riasztó ellensúlyozása-képpen. Peldakból, elriasztó példakból merítjük a tanulságot. Az olyan házasság, mely nem egyéb, mint a nélkülözések és lemondások folyóos láncolata, nem nyújthatja azt a boldogságot, melyért két egymást szerető szív eped. Szép a romantika, édes a szerelem, de a pozitív valóság mégis csak a leguagyobb úr.

Fiatal, 25—28 év közötti fiatal emberek vagyunk. Forr bennünk az ifjú életérő, most vagyunk a legalkalmasabb az érzések befogadására, a szerelem energiájára. A természet törvényei szerint ez a leghelyesebb ideje a házasság megkötésének. De mi mégsem házasodunk — ki vagyunk tiltva a paradicsomból. Nem látjuk biztosítottnak elkészítendőnként és egy jobb jövő reményében küzdünk, törekszünk, dolgozunk, hogy el tudjuk érni az a minimumot, amelyből családot lehet eltartani.

S miáért dolgozunk, elszállnak fölöttünk az évek, öregünk testben és lélekben. S ószintén szólnak hozzjárul chez az a körül-mény is, hogy gyorsan, viharosan él a mai ifjúság. S mire végre el tudjuk érni azt az évi jövedelmet és azt a biztos pozíciót, melyet a házasság biztosított volna, lelkünk megkopott, szívünk elszegényedett, fejünk megkopaszkodott. Így állunk az oltár elé. O, micsoda egészen más, különböző völgyénekyk letünk volna mi 5—8—10 esztendő előtt, amikor csak 600 forint volt a fizetésünk!

Igy tölének aztán, hogy igen sokan közülünk, akik 30—40-ik életévük között nő-sülnek, nem találják meg a házasságban azt a boldogságot és megelégedetiséget, melyet kerestek.

S éppen így nem találják meg azok sem, akik fiatalon bék, de tisztán az anyagi érdek szem előtt tartásával lépnek az oltár elé. A leány, akinek öket szívük vonzalma húzza, rendszerint szegény, s mint ők hiszik, nem nekik való feleség. Újsághirdetés, közbenjárás és egyéb ürlet után keresnek és azt találják olyan menyasszony, akinek hozományából telik három szobas lakásra és járuléka. Megházasodnak és szívük hidegen maad, mikor az oltár elé a pap előtt kimondják.

Általánosságban nem lehet azt állítani, hogy az érdekházasságok boldogtalanok. Gyakran bekövetkezik, hogy az öszekerült házasságok, meglévén bennük egymás kölcsönös becsülés és a vérmérséklet egyenlő erejű deleje egy öszszszokkolt és megszeretik egymást. De ez véletlen. Az érdekből házasodók legnagyobb része nem boldog, nem megelégedett és míg csak a sir be nem záródik fölöttük, idegenek maradnak egymásra nézve.

Nézünk csak egyszer figyelő szemmel szét magunk körül: vesztünk egy élelmebb pillantást ismerősökünk házi-tűzhelyébe, látni fogjuk, hogy sok helyütt csak alig pislog az a tűz, a lelkek fanyarok, a szívek eláultak. Ezek az emberek mind boldogok lettek volna, ha nem a rideg számítás tanácsára hallgatnak.

A nők sorsa ebben a tekintetben még rosszabb mint a férfiaké. A boldogtalan házasságban legtöbbszörre a nőnek jut ki a nagyobb rész a boldogtalanságból, mert a férfinek több alkalma van szórakozást keresni a házi tűzhelyen kívül, kárpótolni magát azért, amit az oltár előtt elveszített.

Ezer és ezer házaspár hordozza egész életén keresztül Hymen töviskoszorúját, a modern társadalom meg sem akarja e megdöbbentő tényből levonni a helyes következtetést. A leányos szülők, a leányok s a házsulandó fiatal emberek előtt egyaránt ott lebeg a sóvárgva kergetett varázshatalom, a Mammon. Csak amikor elérik, akkor látják, hogy hamis útra tévedtek, hogy a pénz csak azt adja meg, amit vásárolni lehet. Így romlik meg a társadalom, így zullik el az emberiség.

Hol keressük ennek a nagy bajnak az orvosát? Hiszen itt annyi a tényező, hogy mindet el sem lehet sorolni. És azért orvosokat sem tudunk ajánlani. Csak elkomorodva konstatajuk és konstataja velünk együtt minden gondolkodó elem és érző szív, hogy a modern életfelfogás tudtunk segíteni. Az pedig messze van még és csak óriási rázkódások árán fog bekövetkezni.

Addig is mi, féfia és nők, akik rabjai vagyunk a szegénységnek, az úri módnak, a szép ruhának és a társadalmi követelményeknek, célunkat tévesztve és megaláztatásul járjuk a modern Golgothát.

Ujdonságok

Szentes, 1900. június 21.

— **Központi választm. ülés az árment. társulatnál.** A város tiszta-marosi ármentesítő társulat központi választmánya f. hó 28-án délelőtt tíz órakor ülést tart. Hm.-Vásárhelyen és az alkalommal, a társulat beléletét illető több fontos ügyet tárgyal. Ilyenek: A társulati védőművekben észlelt hiányok pótlása és a gátvédelmi szabályzat módosítása; — a 350.000 ft-os kölcsön ügyében a magyar földhitelintézet é. esítése; — a B i r ó Elek volt társulati főmérnöknek műszaki tanácsossá tőltetését névelésével megíreseedett főmérnöki állás betöltésére vonatkozó intézkedés.

— **A Duna-Tisza közti csatorna műszaki előmunkálatán serényen dolgoznak** úgy Pest vármegyében, mint vármegyénkben is. A csongrádi bekapcsolás mellett, melynek érdekében — mint írjuk — a napokban járt Csongrádról egy nagyobb küldöttség a kereskedelemügyi miniszternél, most a szegedi bekapcsolás előmunkálatán dolgozik az aradi kulturmérnökség, Szeged külföldi területén. A múlt héten a csengelei mélélyes területen át vezették a tervvonalat, hol a csatorna éppen a vadvízkekkel erősen borított semlyékes éren menne keresztül. Hasznos is volna nagyon, ha ennek a területnek a zombócai vizeit a szettertől a lapokori összegyűjtésé és ezzel az emberi kultúrának rendelkezésére adná; — adná is bizonyosan ezért az üdvös munkálat az egész vidék lakosságának még kétszáz évadéka is azt aki ezt a kedvező állapotot megteremté, de ma élő emberek közül talán csak a legifjabb nemzedék éri meg ennek a tervnek a megvalósulását, ha hitelt lehet adni a munkát vezető kulturmérnök nyilatkozatának, aki azt mondja, hogy legjobb esetben is bizony csak 20—25 év múlva válik valóra ez a terv.

— **Ulár István dr. prelátus.** A szentesi nagy és népes katolikus egyház lelki gondozóját: Ulár István dr. apát-plebánost nagy és — tegyük mindjárt hozzá — érdemeihez méltó kitüntetés érte: a katolikuság fejedelme, a római pápa kinevezte prelátusnak, mely egyházi méltóságra nem igen szokták magukat seholy egykönnyen feltüntetni a vidéki plebánusok. Az igaz érdem, a puritán papi erény méltó jutalmat látjuk a kitüntetésben, mely Ulár István drt érte, — a nem hivalkodó, soha semmilyen feltűnni

ném vágyó s a jót és nemeset csak lelki szükségéből követő, manap már-már kihalóban levő érdem jutalmát, mely annál inkább nagyrabecsülendő, mert hogy a kitüntetést nemcsak nem keresi soha, de szinte pironkodva veszi, mint csak a ritka nemesek, akik csak kötelességteljesítést látnak mindenben, de úgy gondolkoznak, hogy éppen mert csak emberi kötelességüket teljesítik, — ezért külön jutalom nem járna ki nekik. Aki a papi állást olyan szépen tudja önmagában összhangosan egyesíteni az emberszeretettel minden vallási türelmetlenségtől ment erényével, mint Ulár István dr., méltán részfoglalja arra, hogy legmagasabb egyházi fennhatóságának figyelembe t a tucatemberek sorából kitüntetetten kiemelje. És mi, akik tudói vagyunk a nemes gondolkodású plebános nem egy emberszeretettől sugalmazott cselekedetének, a legnagyobb örömmel csatlakozunk azokhoz, akik kitüntetéséhez őszintén gratulálnak.

— **Kézimunka kiállítás.** A polgári leányiskola évről vizsgáival kapcsolatosan, f. hó 18-án és 19-én volt az iskola egyik tágas termében a növendékek kézmunkája is kiállítva, hogy így a szülőknek és érdeklődőknek módjukban legyen a maga teljességében megismerni azt: a háztartásban mi gyakorlati ismereteket sajátítottak el a leánykák a kézügyesség terén. Mind a két napon sok látogatója került ennek a gardag és változatos kiállításnak, melynél nem tudjuk, a díszmunkák finomult ízlését dícsérjüket inkább, mint azokat a gyakorlatias használatra szánt fehéreműveket, melyek előállítására az iskola kézmunka tanítónő, igen helyesen, nagy súlyt fektetnek, hogy így a leánygyermek ne csupán díszmunkák előállításában, de abban is gyakorlati jártasságra, kézügyességre tegyen szert, aminek előjövendő hivatalában maga és családja több hasznát látja, — a fehéreműveiben, foltozásban és kijavításban. Aki a kiállítást látta, előttünk mind a magasztalás hangján szóltak annak gazdagságától, sokoldalúságától és szépségéről s mi is csak e dícsérőhöz sorakozhatunk.

— **Hegyi páter misepénzei.** A csongrádi plebános ügyes-bajos dolgai között, amelyekre a hatóság emberi is kiterjesztetté figyelmük bizonyos misepénzek is szerepelnek, amelyek a plebános kezelése alatt állottak. A szegedi ügyesség amaz indokolással, hogy ezen misepénzek kezelése nem végezhető szabatosan, vádlevelet adott ki a plebános ellen, akinek ügyvédje az ügyességi vadírat ellen kifogásokat emelt. Ezen ügyben a szegedi büntető törvényszék vádátalása most tartotta meg a kifogás tárgyalást. Hegyi Antal védője arra alapította kifogását, hogy a plebános egyházi hatósága előtt szába lyseszerűen elszárolta misepénzekkel, így hát ezen ügyből kifolyólag büntető eljárás alá nem vonható.

— **Tüzeset.** F. hó 18-án, hétfőn a déli órában megköndült az örtony vészherangja: tűz van a IV ki tereben, ezt jelzte a 4. tompa útése. A tűzoltók és fecskendők nyomban kivonultak és sebes vágatást vitték le az oltószereket a Gógyán felé, mert ott volt a veszedelem. A G á s p a r I j o s h a m g y u l l a t t k i, közvetlenül a kémény mellett csapott fel a kettős lángnyelv és a ház nál nem volt otthon más, csak egy félkegyelmű elaggott asszony, egy fiatalabb nyomorék asszony, meg egy 3 éves kis lány. Maga a gazda meg a felesége kimentek kukoricát kapálni. Így aztán — akármilyen gyorsan volt is kéznél a segítség, a tűz teljesen elhamvasztotta az épület száraz zsufelét. A ház mintegy 200 ft, de a ház biztosítva volt. Hogy mi idézte elő a veszedelmet: a vizsgálat nem derítette ki.

— **A sándorfalvi csirkefogók.** Három kis

csirkefogó fölött itélkezett a szegedi törvényszék, a sándorfalvi csirkefogó szövetség fölött. E szövetség tagjai: egy fekete hókad, egy vadvörös és egy madárfejű gyerek voltak, névszerint Hia János, Tóth-Csuszó István és Popán István. A gyerekek főnérdék csirkelopást követtek el Sándorfalván s ezekből hat ki is derült rájuk. A törvényszék ezen ügyben f. hó 18-án tartotta a bűnügyi főtárgyalást. A tárgyalás során az elnök megkérdezte Bárkányi Imréné károst:

— Mondja meg, mit értek azok a libák, amelyeket Hiaék ellopak?

— Hát amennyit ígér értük tekintetes elnök úr, — felelte az asszony nagy derűtlenséggel.

Vége meghozta ítéletét a törvényszék, amely Hia-t egy évi börtönnel, Popán-t pedig 6 hónapi börtönnel, Tóth-ot pedig három havi fogsággal sújtotta. Ítélethirdetés után elnök sorra kérdezte a vádlottakat, mit szólnak az ítélethez. Ezek a perbeszédék is humorosan folyak le. Hia! — szólította a legidősebb vádlottat az elnök.

— Hier! — Hátot! — a földiát legényke, majd észretérve, hozzá tette: — Francsolatjára!

— Főlebbez? — kérde az elnök.

— Igenis főlebbezok, mert ezt kissé sokam, felelte a vádlott.

— No jól van gyecünk tovább; folytatta az elnök Tóth Imre, maga mit szól az ítélethez? Maga hat hónapi börtönnel van elítélve.

— Hajszen éncsenkeléd vagyok — feleli a toprongyos surbankó — nekém köll mőnni. Semmi módon sem maradhatok itt.

Mivel a védő enyhítésért, az ügyész súlyosbírástért főlebbezett, a csirkefogók a törvényszék csakugyan szabadon engedte addig, míg az ítélet jogerőre emelkedik.

A vásárhely-n-szt.-misklósi vasút. Évek óta vajdúik ennek a vasútépítési tervnek az ügye. Most aztán ismét előbbre jutott egy lépéssel. Nagy-szt.-Misklósról azt írják ugyanis lapunknak, hogy az ottani községi képviselőtestület a f. hó 18-iki közgyűlésén foglalkozott azzal: vajjon hozzájáruljon-e a község is milyen mértékben a vásárhely-szt.-misklósi érdekelttséghez, mint térszóló torontalmegyei érdekelttség. A képviselőtestület úgy határozott, hogy a község a maga részéről belép az érdekelttségbe és 200000 korona értékű törzsrészevényt jegyez, egyúttal késznek nyilatkozik, hogy csatlakozása komoly voltának jelöl, az érdekelttség által kívánt 5000 korona reá eső részt, az előmunkálati költségekre befizeti.

— **Halálozás.** Szentes város egyik tanügyi iskolájának több éven át volt bugyó tanítója: Bláz s i k Lajos halt meg — mint értesítünk — f. hó 9-én, Csongrádon hová az iskolásztól szabadságotlavr a tavasz folyamán gyógyulást keresni ment az övéhez, súlyos tüdőbajában. Helyesítéséről az iskolások már akkor gondoskodott és ime, most véglegesen megíreseedett az állása, mert otthon a szülővárosban nem gyógyult talán hanem haltál, mely minden földi szenvedésének végét székítette. Szentesi pályaudvarán koszorút helyeztek ravatalára s közülök többen vettek részt végítzettségételen.

— **Nem szabad politizálni.** A múlt hetekben nekünk meg a Csongrádmegyei Hírnapak volt baja bent a szegedi törvényszéknél, miután a királyi ügyész — kaució nélküli való állítólagos politizálás címén, sajtórendőri kihágási pört akasztott a nyakunkba. Nem csett semmi baj; felmentettek bennünket, mert nem politizáltunk. Most azonban baj csett. Nem rajtunk, hanem a Szentesen megjelenő S z a b a d S z ó c í m ű sz o c i á l i s t a újságon. Mert hát ellene is megindult — jogosulatlan politizálás miatt a pör. Folyó hó 18-án tárgyalta ezt a fenyejtő pört a szegedi

törvények és beigazoltak találva a kaució nélkül való jogosultatlan politizálást, — bár Fejyvesi János kiadó erősen fogadkozott, hogy a lap nem az övé, csak pénzért adja oda a nevét közhírségül — a becsületes kosárfőnök strohman elítélte 100 korona pénzbüntetésre.

— Szerencsés esés. A görög egyház Kossuth-utcai új építkezésénél szerencsés kimenetelű baleset történt f. hó 19-én. Dósa a György bádogsmester tanonca, Urbán Ferenc az eresszecsatorna vaskapcsait festette fekete mázzal fent a magasban s aztán, a sejt vigyázatlanságából, lezuhant onnan az útca közepére. Egy orvos és egy orvosnövendék rögtön kéznél voltak, hogy segítsenek, ha baj van. De nem kellett a segítség, mert a fiú olyan szerencsésen esett le, hogy a legcsekélyebb baja sem történt.

— Az iskola-államosítások ügye. Köz tudomású dolog, hogy Szentes város képviselőtestülete, mikor a közgyűlésen legutóbb a polgári leányiskola és a tanyai iskolák államosítása érdekében, az e célra kiküldött bizottság és a kir. tanfelügyelő közt létrejött szerződés-tervezeteket tárgyalta volna, ezt azal halasztotta el, hogy a tanácsot a bizottsági jelentés és szerződés-tervezet sokszorosítására és a képviselők közt való kiosztására utasította, hogy így — már az ügy közgyűlési tárgyalása előtt módjában legyen czekek minden képviselőnek kellően tanulmányozni. A jelentés és szerződés-tervezet külön-külön a tanyai iskolák és a polgári leányiskola államosítása kérdésében most van sokszorosítás alatt. Még a hét folyamán elkészül és kiosztható lesz a képviselők között. A közgyűlésnek tehát valószínűleg már legközelebb módjában lesz, ebben a város anyagi érdekeire is olyan fontos két ügyben véglegesen határozni.

— Pusztai Margit miatt. E szép leány miatt a szegedi büntető törvényszék 4 hónapi fogházra ítélte egy szegári leányt. Mult év október elsején éjjel Gila Ignác a szegvari temető mellett kivárt a balból hazatérő Biharit Istvánt s mikor a leány melléje ért, meglökte, majd dühösen kérdezte:

— Mért szóltál le Pusztai Margit előtt?

— Mért megérdemelted; — felelte Biharit.

— No ha meg, hát te is megérdemled ezt, — lármázott Gila s azzal kétszer pontonvágta Biharit. Biharit erre kést rántott s Gila t nyolcz döféssel leszurkálta. Gila két hónapig nyomta az agyat, de végre mégis csak felépült sebéből. Biharit a bicskázásért a törvényszék, a 92. §. alkalmazásával, 4 hónapi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért a vádlott az elítélés miatt fölébbszert.

— Újabb tüzeset. Tegnap délután ismét tűzjárma nyúlta fel városunk lakosságát békes riasztalmából. A tűz ezúttal a putrik közt, Földvári N. Mihályné lakásán ütött ki és elhamvasztotta az egész lakóépületet, dacára annak, hogy a tűzoltóság az oltászekerekkel elég gyorsan kint volt a veszedelem színhelyén. A tűz a ház hatsó részén utközött ki. A házban többek közt három kis gyermek is volt bent, kik közül kettő — a többiekkel együtt azonnal kimenekült, ahogy a veszedelmet észrevették. Egy kis gyereket azonban bent feledek és csak akkor vették észre a hiányt, mikor már a szoba gerendája is lángra kapott. Egy bátor asszony rohant be ekkor az égő házba és szerencsésen kimentette a gyereket a lenyegető tűzhálóból. Hogy mitől támadt ez a tűzveszedelem: a rendőrség épp oly kevéssé fogja bizonyosan kideríteni, mint ahogy nem került oka a hétfői tűznek sem.

— Piaci verekedés. Buzi István piaci napos rendőr jeleníti a kapitányságon, hogy

f. hó 19-én délután, ahogy kint állt a posztján, 6 és 7 óra közt Szabó János meg Dékány Zsigmond összeveszték a piacon és közbotrányt okozó csüddületet idéztek fel. Ő aztán, mikor Szabó ismétlen megrohanta Dékányt, közibük ment és szétválasztotta a verekedőket. De ekkor meg Szabó őt támadta meg és meg is lökdöste. A kapitányság a verekedők ellen megindítja a kihágási eljárást.

— A csongrádi hírkakas. A legboldob állhíresztelésekben már nagy rekordot ért el a csongrádi Liszai János, mikor végre arra határozta magát, hogy Szabóka Viktor csongrádi gyógyszerész fogja megrágalmazni. Tüstént világgá kürtölte hát, hogy olyan kenőcsöt adott a feleségének, amintől az asszonynek sohasem lesz gyermeke. Ez a buta híresztelés végre eljutott a gyógyszerész fülebe is, aki azonnal följelentette Liszait ragalmazásért a csongrádi járásbíró elé, mely a hírkakast rágalmazás vétsége miatt nyolc nap fogházra és tíz forint pénzbüntetésre le is ítélte. Az ügy főlebbviteli főtárgyalását most tartották meg Szegeden, s a határozást a csongrádi járásbíró végzését helybenhagyta.

— Fegyencszállítás. A szegedi csillagbörtönből érdekes rabot szállítottak el a napokban. Tárnok Ferencet, a hírhedt dorosmai zugprókátort vitték el, erős fedezet mellett, a váci fegyháza. Annak idején szél-tében-hosszban sokat foglalkoztak a Tárnok Ferenc hőrmönfont csaláival, aki mint zugprókátort sok dorosmai kun atyaft kerített a hálójába és kopasztott ki alaposan avagyónából. Mikor ügyét Szegeden tárgyalták, mi is irtnok róla. Most ez az ügye keresztülment már az igazságszolgáltatás minden fórumán és a jogerős ítélet öt évi fegyházra szól. Ennek az elszenvédésére kísérték Tárnok Ferencet f. hó 15-én a váci fegyházba.

— A sérült asszony. Csala Lidi, egy 37 éves asszony f. hó 19-én a korházban jelenkezett, László Vilmos dr. főorvosnál, felvételre. Az asszonynak jobb füle mögött volt nyílt sebesülése, mely — a főorvos hivatalos véleménye szerint — valamely tompa eszközök okoztatott és 8 nap alatt gyógyul. De hogy ki ejtette az asszonyon ezt a sérülést: erről nem szól az írás.

Selyem-mennyasszonyi ruha 10 fnt 50 krtól

feljebb — 14 méter! postabér és vámentesen szállítva! Mintak postafordultával küldetnek; nemkülönben fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 45 krtól 14 fnt 65 krtól méterenkint. Henneberg G., selyemgyáros (os. és kir. udvari-szállító) Zürichben. 6.

Értesítés.

A szentesi izr. hitközség elnöki népis-kolájában, az 1899/1900 ik iskolai évet záró vizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni:

Folyó hó 24-én, vasárnap délután az I; folyó hó 25-én, hétfőn délután a II; folyó hó 26-án, kedden délután a III; folyó hó 27-én, szerden, délután a IV; osztályban.

A vizsgák a fentjelzett napokon mindenkor délután 3 órakor kezdődnek és azokra úgy a szülőket, mint a tanúgy barátait szívesen látja vendégül

Szentesen, 1900 június hó

Az iskolaszék.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ június 17-iki száma 22 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »A párisi világiállítást magyar része (arc-képekkel és képpel a magyar történeti osztály rendezőinek egy csoportjáról). — «A magyar történeti palota a párisi világiállításon» Dr.

Szendrei Jánostól (képekkel). — »Ócska hang-szer. Költemény Erdélyi Zoltántól. — Regény-tár: »Vásárolt ziverek« Regény. Irta Máriaíty Dávid. (Goró Lajos rajzaival). — »Cougourdan Márius« Regény. Irta Mouton Jenő. Franciából fordította Sárossy Bella. (A párisi kiadás eredeti illusztrációival). — »Az ósdiák« Elbeszélés. Irta Patapenko N. J. Oroszból fordította Ambrozovics Dezső. — »Baku« Fühlinger Gustáv-tól (képekkel). — »Erzsébet királyné halotti maszkja« (képpel). — »Titosk társulatok Kínában.« — »A mandu óserdőkben.« — »A Margitszigeti és eskütől hidak építése« (képekkel). — »Betegszállító automobil kocsi« (képpel). — Irodalom és Művészet, Közintezetek és Egy-letek Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendezeti hetirovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyed-évre négy kor., »Politikai Udonságok«-kal és »Világkróniká«-val együtt hat kor. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor, 80 fillér.

KÖZGAZDASÁG

A vetések állása. A földmívelésügyi miniszterhez, a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések beszámolóinak arról, milyen volt Magyarországon a vetések állása és a mezőgazdasági állapot június 10-én. Az őszi és tavaszi kálászások fejlődéséről és állásáról a várható termésre immár számszerű becslést közölnek a gazdasági tudósítók. Ezúttal is közel 1000 tudósítás közül legalább is kétharmadrész a vetések fejlődését turhetőknek és jónak jelzi és csak mintegy egyharmadrészben panaszoknak a vetések hiányossága és fejletlensége miatt. A kevésbé kielégítő vetéseknek túlnyomó része a keleti vármegyékben van, néhol azonban az ország más részeiben is lehet kifogásokat hallani úgy az őszi, mint a tavaszi rovására. És így az alább közölt statisztika is csak hozzávetőleges lehet. A búza területe 5,515,000 a rozs területe 1,787,000 és a zab területe 1,685,000 kat. holdat tesz ki.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC
Társ-szerkesztő BANFALVI LAJOS.

Meghívó és értesítés.

A szentesi zsidóhitközség cselekvő és szenvedő választói joggal bíró tagjai, a folyó évi július hó 1-én délután 2 órakor az egyház iskola épületében tartandó

nagy-gyűlésre

tisztelettel meghívotnak, melyen a 31 tagú képviselőtestület kiegészítése végett 2 képviselő lesz szavazás útján megválasztandó.

A nagygyűlésen szavazatjogot csak az gyakorolhat, aki a f. évi május hó 15-én esedékes volt mindenemű hitközségi tartozását f. évi június hó 25-ig kiegyenlíti. A cselekvő és szenvedő választói joggal bírók névsora a f. évi június 26-tól a hitközség tanácsstermében, a hivatalos órák alatt betekinthező és az ellen a netaláni felszólamlások f. évi június hó 28-ig a hitközség jegyzői hivatalánál nyújthatók be.

Szentes, 1900. június hó 21.

Az elnökség.